

O p o n e n t s k ý p o s u d e k b a k a l á ř s k é p r á c e

Autor: Marika Vojtíšková

Název: Učení sociálním reáliím v mladším školním věku v případě LMP

Datum: 11. ledna 2017

V předložené bakalářské práci si autorka vytkla za cíl zmapovat a tematizovat výzvy, které před děti staví výuka sociálním reáliím na prvním stupni (dle cílů v RVP). Ty chápe jako obsah výukové oblasti Lidé kolem nás, který je součástí RVP, a ve kterém je rozpoznání nevhodného chování, tolerance ke spolužákům a dodržování (pravidel) chování hlavním výstupem poukazujícím na zvládnutí obsahu dané oblasti. Ke splnění tohoto cíle se autorka rozhodla použít teorii a metody výzkumu morálního vývoje J. Piageta. Otázkou bylo, zda dítě s LMP tohoto cíle může dosáhnout, jakými změnami v uvažování musí projít a zda existuje rozdíl v uvažování dětí 2. a 5. třídy. Bakalářská práce je členěna na teoretickou a výzkumnou část, obsahuje celkem 39 stran textu práce, 2 str. použité literatury a 15 stran příloh (přepisů rozhovorů) + cca 6 str. povinných součástí práce.

K zpracování teoretické části autorka přistoupila zeširoka a současně velmi úsporně. V teorii morálního vývoje stručně předkládá základní pojmy (stádia morálního vývoje, morální realismus). Rozsáhlejší mohla být část Výzkum morálního vývoje dětí s mentálním postižením, protože se bezprostředně týká zaměření práce. Vzhledem k tomu, že výzkumy a práce autorů, které v této části uvádí, neobsahuje seznam literatury předpokládám, že je převzala od autora přehledové práce (Langdon). Část věnovaná mentálnímu postižení je v uvedeném rozsahu a způsobu zpracování nadbytečná vzhledem k cíli, který si stanovila. Pokud se rozhodla ji v práci uvést, měla se v ní zaměřit pouze na zvláštnosti učení dětí s LMP. Větší prostor by pak také zasluhovalo téma věcného učení sociálním reáliím u dětí mladšího školního věku. Podle mého názoru autorka dostatečně myšlenkově nenavazovala mezi zpracováním jednotlivých kapitol a nepodařilo se jí tak dobře vyjádřit posloupnost linie textu a vztáhnout ho přímo k výzkumné sondě, kterou realizovala.

Empirické šetření obsahuje dvě základní výzkumné otázky: Jsou děti schopné respektovat odlišnosti druhých v problémové situaci? Jak dobře rozlišují děti s lehkým mentálním postižením lež? Výzkumné sondy se zúčastnily děti 2. (5 dětí) a 5. (7 dětí) třídy praktické školy, což spíše odkazuje na předvýzkum, který však autorka před zahájením vlastního šetření také realizovala. Proč nerozšířila výzkumný vzorek o děti z další praktické školy? Výzkum spočíval v předložení 3 příběhů (lež, rozbití věci, úmyslné schování cizí věci), zaznamenání odpovědí dětí a jejich analýze (vše na 5,5 str.). Autorka konstatuje rozrůzněnost odpovědí dětí, což je jistě také dáno velikostí souboru. Zaznamenala jistý posun v uvažování dětí od druhé do páté třídy, pokud lze o posunu vůbec hovořit při daném počtu

dětí. Čím si vysvětluje změny, ke kterým došlo v odpovědích u třetího příběhu, a relativně shodných výsledků u prvního příběhu, který je považován za jednoduchý, mezi 3. a 5 třídou? Diskuzi bych si představovala jako diskuzi zjištěných výsledků s obdobnými výzkumnými výsledky uváděnými v literatuře (autorka odkazuje pouze na 1 práci), vzhledem k specifitě svého vzorku více využívá v této části názorů učitelek o klimatu a vztazích ve zkoumaných třídách. V této části autorka rovněž odpovídá na výzkumné otázky v tom smyslu, že se s věkem dětí s LMP zvyšuje tolerantnost k druhým i že s věkem dochází k posunu v uvažování dětí s LMP od objektivní k subjektivní odpovědnosti. Autorka se rovněž zamýšlí nad některými specifickými charakteristikami odpovědí dětí s LMP a tím, co je může způsobovat.

Není mi zcela jasný záměr autorky, čemu se chtěla v práci primárně věnovat, a prosím proto o podrobné vysvětlení při obhajobě.

Doc. PhDr. Lenka Hříbková, CSc